

CSATH BÉLA

EGY KIS GYŰJTEMÉNY A LEPENCE-PATAK VÖLGYÉBEN

A Duna-kanyar, Visegrádtól pár kilométerre, a Visegrádi hegységben eredő Lepence-patak völgyében, festői környezetben, 1968. október 11-én tudományos emlékekkel gazdagodott.

A Vízkutató és Fúró Vállalat a Zsigmondy Vilmos kezdeményezte hazai vízkutató és hévízkút fúrási tevékenység mai létesítményese, Zsigmondy Vilmos munkásságának és életművének emlékeztető legméltóbban egy gyűjtemény alapításával látta megőrizhetőnek.

Az emlékszoba létrehozására jó lehetőség kínálkozott, amikor 1966-ban a Vízügyi Tervező Vállalat (VIZITERV) megvételre kínálta fel a Lepence-patak völgyében fekvő felvonulási telepét, melyet a VIKUV megvett, a volt magraktárból alkotóházat alakított ki. Az alkotóház épületében kapott helyet a „Zsigmondy Vilmos Emlékszoba”, melynek létrehozását számos intézmény, társaság támogatta.

Az emlékszoba kialakításával Budai László, a VIKUV igazgatója dr. Dobos Irma főgeológust bízta meg, és az anyaggyűjtés alkalmával összegyűlt anyag részére emlékszobaként az alkotóház északi részében lévő három helyiséget rendezte be a vállalat.

A magmintaanyag feldolgozására szolgáló laboratórium szomszédsága mintegy jelképezi Zsigmondy Vilmos alapelvét, melyet első szabályként állított fel a fúrótechnikusoknak, miszerint a fúrás mit sem ér az átfúrt rétegek pontos mintavétele és tüzetes vizsgálata nélkül.

A „Zsigmondy Vilmos Emlékszoba”-t a VIKUV által 1968. október 7-12 között rendezett Országos Vízépítőipari Napok keretében, 1968. október 11-én nyitották meg. Ekkor ünnepelte a hazai kút-fúró iparág a Margit-szigeti fúrás 100 éves évfordulóját.

A megnyitásra összegyűjtött anyag nemcsak Zsigmondy életével és munkásságával kapcsolatos, hanem család-jához fűződő dokumentumokat is tartalmazott. A „nagy fúrás” szobra mellett a budapesti Városliget artézikut fúrásához használt fúróberendezés kismintája dominált. A szoba falát arcképek, emlékek díszítették, a dokumentációs anyagot a fal mellett felállított vitrinekben és szekrényekben helyezték el.

Az emlékszoba első átrendezésére 1970-ben került sor, egy gazdagabb gyűjteményanyag bemutatásával. Az emlékszoba anyagának bővítésére a gyűjtőmunka a továbbiakban sem lankadt. A vállalat körlevélben hívta fel valamennyi üzemvezetőse, osztályvezetője és szakágvezetője figyelmét arra, hogy a gyűjteményt szeretnék kiegészíteni a VIKUV elődjének, az 1948-49 évi államosítását jelentő anyagok bemutatásával is.

Három év múlva megfelelő könyvtár és olvasószoba kialakítására került sor. Az emlékszoba átrendezése után új vitrinekben és szakképzett grafikus által készített tablók mutatták be Zsigmondy életútját és a munkásságával kapcsolatos anyagot, a könyvtárszoba falát a magyar vízkutatás elhúnyt nagyjainak és a vízfúróipar úttörőinek arckép gyűjteménye díszíti. Az emlékszoba kezelésére, gondozására és fejlesztésére 1975-től Csath Béla nyert megbízást.

1983 márciusában a Művelődésügyi Minisztérium Kh/251 sz. alatti engedélyében a „Zsigmondy Vilmos Gyűjtemény” elnevezést adta.

Az így kialakult önálló egység 1987 tavaszáig így is maradt. Az alkotóház üdülési részlegének bővítése céljából a vállalat vezetősége úgy döntött, hogy a gyűjtemény részére az alkotóház tetőterének beépítésével új helyiséget biztosít. Ennek értelmében a tetőtérben egy 24,5 m hosszú és 3,7 m széles teremrész került kiképzésre. Az új helyen a gyűjtemény részben Zsigmondy Vilmos és Zsigmondy Béla kibővített anyaga nyert elhelyezést részben falitablókon, részben típus tárlókban. A könyvtár olvasóhelyiségében teljes átalakítással került elhelyezésre a könyvgyűjtemény, a vállalati levéltár anyaga, az iparággal kapcsolatos makettek és szobrok a kibővített fényképarchívummal.

A Vízkutató és Fűrő Vállalat szervezeti felépítésében bekövetkezett változás miatt a gyűjtemény sorsával kapcsolatban tárgyalások folytak először a KGI Magyar Környezetvédelmi és Vízügyi Múzeum vezetőségével, mint annak hálózatához tartozó gyűjtemény sorsával kapcsolatban, mely intézmény az értékes gyűjtés eredményét képező történeti dokumentumok szakfelügyeletét és feldolgozását átruházta a Magyar Olajipari Múzeumra /MOIM/.

A MOIM és a VIKUV közötti levélváltások alapján a VIKUV térítésmentesen átadta a Zsigmondy Vilmos Gyűjteményt a MOIM Alapítvány részére 1992. április 1-i határidővel és hozzájárult ahhoz is, hogy a gyűjtemény átmenetileg a jelenlegi Lepence-telepi helyen maradjon. A gyűjtemény vezetését továbbra is Csath Béla látja el.

A „Zsigmondy Vilmos Gyűjtemény” további kiegészítésre szorul, részben a még fellelhető Zsigmondy Vilmos anyaggal, részben Zsigmondy Vilmos unokaöccsének, Zsigmondy Bélával kapcsolatos emléktárgyak felkutatásával irattárakból, levéltárakból, családtagoktól stb.

A festői környezetben — immár 26 éve — működő visegrádlepenicei Zsigmondy Vilmos Gyűjteményben és a könyvtárszobában összegyűjtött tárgyak, emlékek, dokumentumok látára azzal az érzéssel távozhat a szemlélő, hogy az alkotókat határtalan megbecsülés és szeretet vezette az emlékszoba megalapításában, gyűjteménnyé szervezésében, az anyagok összegyűjtésében és a kiállítás rendezésében.